

Oslo, 23.10.2025

Oppdatert budsjettinnspill til Energi- og miljøkomitéen for 2026: sikre Norges kunnskapsgrunnlag på forsøpling

Hold Norge Rent er en ideell organisasjon som arbeider mot forsøpling, gjennom både forebygging og frivillig opprydning.

Vi viser til muntlig fremlegg for komiteen 23.10.25 og tidligere innsendt høringsinnspill. Grunnet ny informasjon mottatt 22.10.25 oppdaterer vi vårt skriftlige innspill, og ber om at dette dokumentet legges til grunn for komiteens videre arbeid.

Hold Norge Rent er tilgjengelig for samtaler og utdyping ved behov.

Overordnet er vår vurdering at Klima- og Miljødepartementets (KLD) budsjettforslag for 2026 ikke ivaretar nødvendig arbeid mot forsøpling i Norge, men i år er det én sak som er svært kritisk for kommende statsbudsjett: **å sikre videre drift av Norges viktigste verktøy for koordinering av frivillig opprydning og kunnskap om forsøpling.**

Vi vil derfor konsentrere årets budsjettinnspill om å sikre fremtiden til folkeforskninga på forsøpling, som gjøres gjennom Ryddenorge.no, heretter omtalt som Rydde.

Manglende prioritering i budsjettet vil få direkte konsekvenser for koordinering av frivillig opprydning og kunnskapsgrunnlaget for alt forsøplingsarbeid, også i offentlig sektor. Vi er svært bekymret for konsekvensene, og ber komiteen merke seg dette.

Rydder: Norges kunnskapsgrunnlag på forsøpling

Siden 2013 har frivillige, skoler, kommuner og organisasjoner registrert funn fra ryddeaksjoner i Rydde. Dette har gitt oss Norges største og mest langvarige datasett om forsøpling.

Takket være frivilligheten vet vi:

- Hvor forsøplingen skjer
- Hva slags avfall som dominerer
- Hvordan utviklingen endrer seg over tid

Ingen andre systemer gir tilsvarende helhet, historikk og nasjonal oversikt. Profesjonelle overvåkinger gir kun stikkprøver, er mindre detaljerte og konsentrert om marine miljøer. Rydde gir kontinuitet, detaljnivå og dekker alle miljøer.

Kunnskapen brukes av forskere, media, miljøorganisasjoner, undervisningssektoren og myndigheter. Å sikre Rydde handler ikke bare om et digitalt verktøy – det handler om å styre miljøpolitikken på et solid kunnskapsgrunnlag.

Rydder er også et sentralt verktøy for frivillig opprydning, med funksjoner som registrering av forsøplede områder og oversikt over hvor det er ryddet. Folkeforskninga gir frivillige motivasjon

gjennom vissheten om at innsatsen bidrar til kunnskap og forebygging, i tillegg til rydding.

Uavklart situasjon

Rydde ble eid og drevet av Hold Norge Rent fra 2013–2020, og videreutviklet i samarbeid med Miljødirektoratet fra 2020 som på eget initiativ overtok eierskapet. Siden da har direktoratet eid Rydde mens Hold Norge Rent har hatt ansvar for brukerstøtte, analyse og tilgjengeliggjøring av data – finansiert gjennom årlige søknader til tilskuddsordningen for marin forsøpling.

Våren 2024 besluttet Miljødirektoratet å fjerne Rydde fra sin portefølje. Fremtiden har siden vært uavklart, og nødvendig vedlikehold har uteblitt. Dette har skapt stor frustrasjon blant frivillige og svekket motivasjonen.

Før sommeren anbefalte direktoratet at eierskapet tilbakeføres Hold Norge Rent, forutsatt offentlig finansiering. Vi sa oss villige til å overta, gitt at plattformen oppdateres i tråd med frivilliges behov.

22.10.25 ble vi informert om at direktoratet likevel vil beholde eierskapet til 2028, men med drift på minimumsnivå. Dette er ikke en verdig løsning for frivillig innsats, og forsterker problemet med uforutsigbarhet og manglende vedlikehold.

Løsningsforslag

Selv om eierskapet midlertidig er avklart, må det sendes tydelige signaler til frivilligheten, og samtidig arbeides for en langsiktig løsning. På grunn av at nye opplysninger kommer sent i statsbudsjettprosessen ser vi at dialog og løsning rundt eierskap må løses i separat prosess framover.

For å sikre kunnskapen om forsøpling og vise at frivillig innsats verdsettes, foreslår vi følgende for statsbudsjettet 2026:

1. Sikre brukerstøtte og drift

Øk Hold Norge Rents grunnstøtte (post 76) med 900 000 kr årlig for å dekke brukerstøtte, datakvalitet og kommunikasjon med frivillige. Miljødirektoratets løsning dekker ikke dette. Tidligere har Hold Norge Rent måttet søke tilskuddsordningen mot marin forsøpling for å dekke driftskostnader, men da dette ikke er prosjektmidler bør det løses gjennom grunnstøtte.

2. Ta igjen etterslep i vedlikehold

Tildel en engangssum på 935 000 kr for å sikre brukervennlighet og funksjonalitet.

Vi fraråder at kostnadene dekkes inn gjennom tilskuddsordningen mot marin forsøpling, post 71. En slik løsning vil svekke det samlede forsøplingsarbeidet i Norge, da det gir mindre tilskudd til annen nødvendig aktivitet. Ordningen er allerede redusert med 65 % siden 2021, og frivillig opprydning er avhengig av at nivået opprettholdes.

Rydde er ikke et prosjekt – det er grunnmuren i norsk forsøplingsarbeid.

Folkeforskninga gjøres av folket og er sentralt i samfunnets arbeid mot forsøpling. Dataene skal eies av og være tilgjengelig for alle i Norge. Det er derfor et offentlig ansvar å sikre og finansiere løsningen.

Med vennlig hilsen

Cecilie Lindvall Wendelboe,

Daglig leder

Mari Mo,

Fagleder forebygging og opprydning